

Säkra maskiner

VERSION 5

Den här broschyren vänder sig till alla som kommer i kontakt med mobila maskiner och tillbehör såsom:

- ➔ Entreprenadmaskiner
- ➔ Grönytemaskiner
- ➔ Lantbruksmaskiner
- ➔ Skogsmaskiner
- ➔ Truckar
- ➔ Vägunderhållsmaskiner

Innehåll

- ① Vilka maskiner får användas?
- ② Får maskinen ändras eller byggas om?
- ③ Ansvar vid ändringar på maskinen?
- ④ Vem får köra maskinen?

Vilka maskiner får användas



Den som tillverkat en maskin garanterar att denna är säker att använda. För att visa att maskinen är säker CE-märker tillverkaren den och skriver ett intyg (försäkran om överensstämmelse) om att den uppfyller säkerhetskraven i Maskindirektivet AFS 2023:4. Maskinen ska endast användas till det ändamål den är avsedd för.

Till skillnad från t.ex. personbilar och lastbilar, kontrollbesiktigas inte alla maskiner återkommande. Därför krävs det att maskinen underhålls och repareras enligt tillverkarens anvisningar för att fortsatt vara säker.

Vissa maskiner måste dock kontrollbesiktas återkommande, detta gäller exempelvis grävmaskiner och personlyftande truckar. Motorredskap klass 1 ska kontrollbesiktigas var 24:e månad.

De flesta motorredskap ska brandskyddskontrolleras årligen. Om det inte görs eller om det finns brister i brandskyddsutrustningen kan försäkringsersättningen sättas ned vid en eventuell brandskada.

Nästan alla motorredskap är trafikförsäkringspliktiga oavsett om de är CE-märkta eller inte och oavsett var de används.

Hur vet jag att min maskin är godkänd och säker?

- ➔ Maskinen är CE-märkt
- ➔ Ett svenskt intyg om överensstämmelse med Maskindirektivet finns
- ➔ En svensk bruksanvisning finns

Har du frågor om regelverk kopplat till maskiner, kontakta Arbetsmiljöverket.

Får maskinen ändras eller byggas om



När maskinen lämnade tillverkaren var den säker att använda. Byggs maskinen om eller ändras så att den får ett nytt användningsområde överensstämmer den inte längre med tillverkarens intyg och bruksanvisning. För att ändringen eller ombyggnaden ska vara tillåten krävs i så fall ett godkännande av leverantören alternativt tillverkaren.

Dagens motorer har mycket stränga krav på avgasutsläpp. Motorns styrka och hastighet är anpassad till just den maskinmodell som den är monterad i. Av dessa anledningar får motorns komponenter eller styrsystem inte ändras.

Om eftermontering av avgasrening sker ska användaren/brukaren styrka att motorn fortfarande uppfyller avgaskraven (vilket kan ske genom ny avgascertifiering). Registrerad maskin kräver ny registreringsbesiktning.

Om motorn ändrats utan motortillverkarens skriftliga tillåtelse, upphör eventuella garantier att gälla och maskinen överensstämmer inte längre med tillverkarens intyg och bruksanvisning. Maskinen får då inte längre användas eller säljas inom Europa.

De svenska försäkringsbolagen tecknar normalt inte delkasko-, vagnskade- eller maskinskadeförsäkring för motorredskap som saknar CE-märkning.

Om du är osäker på vad du får ändra eller bygga om på din maskin, kontakta någon av följande:

- ➔ Transportstyrelsen (avgasfrågor)
- ➔ Den svenska maskinleverantören
- ➔ Den svenska tillbehörs- eller redskapsleverantören

Den arbetsgivare som låter någon använda en icke CE-märkt maskin riskerar åtal.

Ansvar vid ändringar på maskinen



Den som ändrar eller bygger om en maskin ansvarar för att maskinen är säker även efter ombyggnationen. Detta gäller även om ändringen utförs på uppdrag av kunden/maskinägaren.

Vid alla ombyggnader måste eventuell påverkan av maskinens säkerhet utredas och dokumenteras.

Om ändringen eller ombyggnaden innebär ett nytt användningsområde för maskinen måste den som gjort ändringen:

- ➔ Göra en skriftlig riskanalys som måste sparas i tio år
- ➔ Ta fram en ny bruksanvisning

Om maskinen inte längre uppfyller Maskindirektivets krav får maskinen inte längre användas eller säljas i Europa.

Exempel på ombyggnad till nytt användningsområde är att montera ett skördarhuvud på en grävmaskin.

Det är under inga omständigheter tillåtet att trimma motorn eller göra andra ändringar i motor och styrsystem till motorn. Då får den inte längre användas eller säljas inom Europa.

Vem får köra maskinen



För att få arbeta som maskinförare krävs yrkesbevis för den aktuella maskinen. Detta styrs genom kollektivavtal.

När det gäller truckar krävs dokumenterade praktiska och teoretiska kunskaper samt skriftligt körtillstånd av arbetsgivaren. För körning på väg ställs samma krav på truckar som för övriga mobila maskiner. En maskin som arbetar på hårdgjorda ytor och är utrustad med pallgafflar klassas som en truck.

Mobila maskiner delas in i motorredskap klass 1 eller 2. Klass 1 är maskiner som är konstruerade för hastigheter över 30km/h, medan klass 2 är maskiner som är konstruerade för hastigheter på högst 30km/h.

Åldersgränser och behörigheter för att köra respektive maskintyp:

Motorredskap klass 1:

➔ Fyllda 18 år samt körkort lägst klass B

Motorredskap klass 2:*

➔ Fyllda 15 år samt körkort lägst klass AM eller Traktorkort

Traktor:

➔ Traktor klass a* (max 40 km/h) fyllda 15 år samt körkort lägst klass AM

➔ Traktor klass b (över 40 km/h) fyllda 18 år samt körkort lägst klass B

➔ Traktortåg i yrkesmässig trafik kräver körkort C eller CE

Tung terrängvagn:

➔ Körkort lägst klass B

➔ I yrkesmässig trafik krävs körkort C eller CE

Mobilkran:

➔ Körkort lägst klass C

*Gäller endast vid färd på väg.

Vill du veta mer? Kontakta någon av följande:



maskinleverantorererna.se



lrf.se



me.se



sace.se



tff.se



trafikverket.se

Denna broschyr är endast tänkt att ge allmän information om mobila maskiners säkerhetsaspekter och ersätter inte på något sätt de direktiv, författningar, föreskrifter och villkor som berörs av innehållet i denna publikation.